

■ Тыя, хто побач

КАШТАН СПЛЕНДЗЕР,

або Настаўнік, з якім светла

Памятаю самаробныя плыт з пластыкавых бутэлек, які павольна рухаўся па Шчары. Шчаслівыя твары падлеткаў, песні пад гітару і адкрытую, добрую ўсмешку «капітана» ціхаходнага судна — Аляксандра Іванавіча СПЛЕНДЗЕРА. На тым плыце было прасторна і ўтульна, панавала атмасфера згуртаванасці і сапраўднага сяброўства — адзін за ўсіх і ўсе за аднаго...

З той пары прайшло 12 гадоў... І вось заходжу ў спартыўную залу Дабромысленскага дзіцячага садка-сярэдняй школы — а з натоўпу хлапчукоў і дзяўчынак, якія гулялі ў валеібол, да мяне лёгкім падбегам накіроўваецца настаўнік фізкультуры. Усмешка — на ўвесь твар. І ў ёй, і ў вачах — святло!

Аляксандр Іванавіч з кагорты настаўнікаў, што аддаюць сябе ўсяго без астатку справе. Ён не проста прывівае ахвоту да здаровага ладу жыцця, а лепіць з кожнага са сваіх выхаванцаў асобу: не такую — «я лепшы за ўсіх», а спагадлівага чалавека.

Настаўнік фізкультуры не хавае, што, калі яму было гадоў сем, спрабаваў курыць. Але неяк раз бацька застукаў і «пачаставаў» рэменем. «З усёй нашай кампаніі ў сем чалавек перапала толькі мне. У той дзень я кінуў курыць, як адрэзала». А за ім і ўсе яго сябры. Хоць ні ростам, ні сілай Саша не вызначаўся сярод сваіх аднагодкаў, у ім жыў-такі лідар. І пацвярджэнне таму адзін выпадак. Нейка ён знайшоў на даху бацькоўскага дома стары сшытак, а ў ім дзіцячай рукой: «Сплэндзер Саша — камандзір, Бірыч Саша — намеснік камандзіра, Макарэвіч Юра — сяржант», а за ім — прозвішчы радавых.

Да спорту мой суразмоўца прыкпеў з дзяцінства. «Ніхто не пры-

мушаў. Дзяцей, моладзі многа ў вёсцы было. Старэйшыя хлопцы гулялі ў валеібол, а мы, дзятва, назіралі, хварэлі, — успамінае Аляксандр Іванавіч. — Потым пачалі ствараць сваю каманду. У пятым класе ў нас было ўсё па-сапраўднаму: форма з нумарамі і надпісам «Чайка» (так называлася наша каманда). На роварах ездзілі па вёсках, гулялі з іншымі хлопцамі».

Калісьці камандзір Сплэндзер давёў да паспяховага выніку сваю дваровую каманду. Стаўшы настаўнікам, сістэмна рыхтуе школьную. Дарэчы, толькі ў Дабромысленскай школе штогод праводзіцца раённы валеібольны турнір памяці Уладзіміра Высоцкага.

У спартыўнай школьнай зале па вечарах збіраюцца вучні Аляксандра Іванавіча. Па выхадных прыходзяць яшчэ і тыя, хто скончыў школу і прыехаў правядаць бацькоў. Іх усіх цягне да настаўніка. І хоць ён па характары здаецца чалавекам, які і мухі не пакрыўдзіць, педагогагічныя прыёмы ўмее прымяняць па-майстэрску.

— Напачатку трэба дзіця ўцягнуць у спорт, каб яго без яго жыць не магло, а тады ўжо ставіць пытанне выбару рубам: «Даю табе два тыдні на роздум. Ты можаш курыць, але тады мы вымушаны будзем развітацца, я не магу даваць

двайную нагрузку на тваё сэрца, а кінеш — буду рады бачыць цябе». І калі такі хлопец робіць правільны выбар, я сапраўды рады ад душы, — кажа Аляксандр Іванавіч і дадае. — У наш час настаўніка ацэньваюць выключна па дыпламах яго вучняў. На мой погляд, гэта не зусім правільна. Увогуле, канчатковы вынік нашай працы можна ўбачыць не адразу. Тое, што настаўнік заклаў падмуркам, змог прывіць, іншы раз адгукаецца праз дзесяцігоддзі.

За плячамі «сплендзераўцаў» — сем водных паходаў па Шчары, 16 веласіпедных і пешых — больш чым два з паловай дзясяткі. І гэта без вылазак на два дні — толькі шматдзённыя, да якіх патрабуецца сур'ёзная падрыхтоўка. Пасля такога адчуеш сябе сапраўдным мужчынам і вынослівай, загартаванай, дзяўчынай, а не беларучкай.

На гэты год у планах настаўніка — дайсці да Нёмана. І плыт будзе будавацца па новых чарчэжах. У аснове каркаса — не бутэлі, а пенапласт. Дарэчы, у камандзе Сплэндзера заўсёды дырэктар школы, зяць, унук, выпускнікі...

У школе ён не толькі на занятках фізкультуры. Аляксандр Іванавіч — першы памочнік і ў рамонтных работах. Летась спартыўную залу прывёў у парадак: столь, сцены, падлогу памянчалі. І афармленне ў школе — усе стэнды, фігуркі птушак — гэта яго рук справа. Дзіву даешся, колькі талентаў у адным чалавеку. Іх адзначае дырэктар школы-дзіцячага садка Міхаіл Канстанцінавіч КАЗЛОУСКІ: «Аляксандр Іванавіч ужо тры гады на пенсіі. Школе ён аддаў 40 з лішкам гадоў. І не страціў радасці ад працы. У свой час ён вёў ўрок музыкі, малевання, працы, чарчэння... Цяпер нагрузка ў Аляксандра Іванавіча паменшала — толькі ўрокі фізкультуры. Але ён усё ўспрымае спакойна, умее радавацца жыццю».

Што цікава, у Гродзенскі фізкультурны тэхнікум Аляксандр паступіў за кампанію з сябрамі. Актыўнага, перспектыўнага выпускніка чакала бліскучая кар'ера, а той выбраў вёску. Без прыроды ён не ўяўляе жыцця. І потым, калі адвучыўся за вочна ў Брэсцкім педінстытуце на фізкультурным факультэце, колькі разоў яму прапаноўвалі пасаду дырэктара школы, старшыні сельвыканкама, а ён зноў — «не маё».

— Увосень раніцай да работы люблю прабегчыся па лесе — пазбіраць грыбы, — кажа ён. — Прырода дае столькі радасці. Хочацца працаваць, жыць, любіць!..

Колькі дамоў-«лялек» ён мог зрабіць сваімі залатымі рукамі! Колькі грошай зарабіць, але філасофія Аляксандра Іванавіча — не гнацца за раскошай і багаццем. У дом, які атрымаў ад школы, уклаў душу, ласню зрабіў, сад пасадзіў... — чалавеку не так многа трэба. Ён больш радуецца таму, што дзеці, якія нарадзіліся дзень у дзень, толькі з розніцай у пяць гадоў, выраслі добрымі людзьмі, што ўнукі прадаўжаюць пачатае.

— Сын любіць рэчку, лес, — кажа Аляксандр Іванавіч. — Купілі

яму ў вёсцы домік, дык ён не вылазіць адтуль. Я рубіў лазні сабе, дачцэ, сябру, брату... І сын плануе паставіць, хоць часу ў яго няшмат. Прыемна, што ўнук у сваёй кватэры сам рамонт робіць. Не дарэмна я жыццё пражыў.

Гэта так. Яго клічуць людзі дапамагчы штосьці будаваць, рабіць. Ён не адмаўляе. Але за сваю работу грошай не бярэ. Па нашым часе гэта зноў жа неверагодна, таму каштоўна ўдвая. З лета ён шчыруе ў храме. І знайшлі тут аддушны не толькі яго залатыя рукі, але і душа.

— На службе стаю і часу не заўважаю, хоць у савецкі час дзяжуріў, каб дзеці не ішлі ў царкву, — прызнаецца ён і дадае з надзеяй. — У званы званю. Гэта не такая і простая справа, трэба ўсё пад рытм малітвы падбіраць. Мне па душы. Лёгка становіцца...

Слухала настаўніка і думала: «Інакш і не магло быць. Бог адорвае шчодро талентамі не кожнага, а таго, хто здольны несці гэты дар людзям».

Валянціна БОБРЫК.
Івацэвіцкі раён.
Фота Валерыя МІСКЕВІЧА.

■ Не прапусціце!

Намалюваць любімага героя ды зняць буктрэйлер

Прапаноўваюць дзецям арганізатары новай «кніжнай» акцыі

Яна — «Культурны маршрут «Мая Беларусь: сучасныя пісьменнікі — дзецям» — стартуе на міжнароднай кніжнай выстаўцы, якая пройдзе ў Мінску напрыканцы лютага. Але падрыхтоўка да яе ідзе ўжо зараз, прычым поўным ходам.

— Мы хочам, каб акцыя была нефармальна, яркая, цікавая ды запамінальная, — кажа кансультант упраўлення выдавецкай дзейнасці і гандлю Міністэрства інфармацыі Беларусі Людміла БЫКАВА. — Галоўнае мэта, якую мы перад сабой ставім, — пазнаёміць хлопчыкаў і дзяўчынак з рэгіёнаў з сучаснымі беларускімі дзіцячымі пісьменнікамі, іх творами, абудзіць у малых жаданне чытаць.

— Больш за тое, мы хочам зрабіць з дзетак актыўных чытачоў, — дадаў адзін з арганізатараў акцыі, пісьменнік, галоўны рэдактар часопісаў «Вясёлка» і «Буся» Уладзімір ЛІПСКІ. — Каб яны не толькі «глыталі» цікавыя кнігі, але і ахвотна дзяліліся сваімі ўражаннямі ад прачытанага, давалі зваротную сувязь пісьменнікам. Мы з радасцю будзем змяшчаць найлепшыя дзіцячыя водгукі на старонках «Вясёлкі», «Бусі».

Дарэчы, дырэктар выдавецтва «Пачатковая школа» Вольга ВАНІНА таксама паабяцала пасля таго, як стартуе акцыя, распачаць адпаведныя рубрыкі ў рускамоўных часопісах для дзяцей «Рюкзачок» ды «Рюкзачышка».

Да акцыі падключыліся з дзясятка беларускіх выдавецтваў (у тым ліку і наш «Выдавецкі дом «Звязда»). Кожнае падабра-

ла кнігі (сярод якіх, што прыемна, пераважная большасць на беларускай мове), якія могуць зацікавіць дзяцей малодшага і сярэдняга школьнага ўзростаў. Менавіта яны ўвойдуць у склад «чароўных заплечнікаў», што разам з віктарынамі ды конкурсамі прыхопяць з сабой у рэгіёны дзіцячыя пісьменнікі. Сярод іх Аляксандр Карлюкевіч, Уладзімір Ліпскі, Аляксандр Бадак, Раіса Баравікова, Генадзь Аўласенка, Алена Масла і іншыя...

Спіс раёнаў, куды завітаюць пісьменнікі, таксама адкрыты. Ужо ёсць дамоўленасць з Любанскім, Дзяржынскім, Рэчыцкім, Калінкавіцкім. «Хацелася б, каб далучаліся і іншыя, — падкрэсліла Людміла Быкава. — Мы адкрытыя да кожнай ініцыятывы».

Арганізатары разумеюць, што плакатам сучасных дзяцей не здзівіць, таму актыўна выкарыстоўваюць мультымедыя.

Паводле слоў намесніка галоўнага рэдактара часопіса «Вясёлка» Настассі РАДЗІКЕВІЧ, «чароўны заплечнік» будзе не толькі рэальны, але і віртуальны. Дзеці могуць атрымаць яго, не выходзячы з дому. Акрамя таго, мы прапаноўваем старэйшым удзельнікам акцыі зрабіць буктрэйлеры (кароткія відэаролікі з уражаннямі пра кнігу). Змясціць апошнія можна будзе пад адмысловым хэштэгам у сацыяльных сетках.

Пераможцам рыхтуюцца прыемныя падарункі. У прыватнасці, яны прымуць удзел у Дні беларускага пісьменства, які пройдзе ў Іванаўскім раёне. Акрамя таго, верагодна, што лепшыя з атрымаюць пуцёўку ў летнік «Зубраня».

— Цудоўна было б, калі б сачыненні, якія дзеці напішучы падчас акцыі, зніталіся ў асобную кнігу. Да яе мог бы напісаць прадмову хтосьці з беларускіх пісьменнікаў, — падзяліўся сваімі марамі Уладзімір Ліпскі. — Наша задача натхніць юных талентаў на гэтую кніжку. А чаму б на аснове малюнкаў, якія будуць прадстаўлены на конкурс (маленькім дзеткам прапаноўваюць намалюваць любімага героя), не надрукаваць паштоўкі?

Нягледзячы на тое, што пісьменнікі проста фізічна не паспеюць аб'ехаць да восені ўсе раёны, прыняць удзел у конкурсе могуць хлопчыкі і дзяўчынкі з усёй краіны. Падрабязную інфармацыю пра яго ўмовы шукайце на сайце Міністэрства інфармацыі і часопіса «Вясёлка».

Надзея ДРЫЛА.